II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 22 september 1993

betreffende Wet nr. 102 van 2 mei 1990 van Italië, houdende bepalingen ten behoeve van de wederopbouw en het economisch herstel van het Valtellina-gebied

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(94/172/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na belanghebbenden overeenkomstig bovengenoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken,

Overwegende hetgeen volgt:

I

Bij schrijven van 14 oktober 1992 [1] heeft de Commissie de Italiaanse autoriteiten medegedeeld dat zij de procedure van artikel 93, lid 2, van de Verdrag had ingeleid ten aanzien van een aantal in Wet nr. 102 van 2 mei 1990 houdende bepalingen ten behoeve van de wederopbouw en het economisch herstel van het Valtellina-gebied vervatte steunmaatregelen, hierna „Wet 102/1990" genoemd. De Commissie heeft de Italiaanse autoriteiten, de overige Lid-Staten en andere belanghebbenden aangemaand hun opmerkingen kenbaar te maken.

Bij brieven van 22 januari 1993, 9 februari 1993, 24 februari 1993, 8 juni 1993 en 16 juni 1993 hebben de Italiaanse autoriteiten hun opmerkingen gemaakt. Op 29 januari 1993 heeft een bijeenkomst tussen de diensten van de Italiaanse overheid en de Commissie plaatsgevonden.

Noch de overige Lid-Staten, noch andere belanghebbenden hebben opmerkingen gemaakt.

Op 4 december 1992 heeft de Italiaanse minister-president bij decreet het door de regionale raad van Lombardije opgestelde plan voor de wederopbouw en ontwikkeling van het Valtellina-gebied goedgekeurd. In dit plan zijn onder meer de beginselen en voorwaarden vastgesteld die op de verschillende steunmaatregelen van toepassing zijn. In het goedkeuringsbesluit is bepaald dat aan de fiscale tegemoetkomingen en bijdragen aan het garantiefonds de voorwaarde is verbonden dat deze met de communautaire bepalingen verenigbaar worden verklaard. De algemene bepalingen voor de toepassing van het plan zijn nog niet goedgekeurd.

II

De steunmaatregelen ten aanzien waarvan de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag is ingeleid, zijn, wat de andere sectoren dan de landbouwsector betreft:

— subsidies, terugbetalingen van rente en leningen tegen verlaagde rente als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), en artikel 12 van Wet 102/1990 (punten 5.2.1 en 5.2.2 van het plan);

— steun voor produktieve activiteiten, per soort omschreven in artikel 5, lid 1, onder c), van Wet 102/1990 (punt 5.2.3 van het plan);

— bijdragen aan het garantiefonds ten behoeve van industrie, handel en kleinbedrijf als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), van Wet 102/1990 (in punt 5.2.2 van het plan wordt gepreciseerd dat deze slechts aan „Consorzi garanzia fidi" in de provincie Sondrio zullen worden verstrekt en dat de garanties met een rentesubsidie kunnen worden gecombineerd);

— belastingvrijstellingen en -verminderingen, ook van de energiebelasting, als bedoeld in artikel 11 van Wet 102/1990 (punt 5.2.1 van het plan).

[1] PB nr. C 324 van 10. 12. 1992, blz. 3.

III

Bij het maken van hun opmerkingen hebben de Italiaanse autoriteiten toegezegd de noodzakelijke maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de onderzochte steun onder de navolgende voorwaarden wordt verleend :

a) de steun is uitsluitend bestemd voor het midden- en kleinbedrijf als omschreven in de „Communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf" (1), hierna „Communautaire kaderregeling steun MKB" genoemd. De overige ondernemingen komen slechts in aanmerking voor steun tot een totaalbedrag van 50 000 ecu per grote categorie uitgaven per tijdvak van drie jaar ;

b) steun voor produktieactiviteiten, die slechts in de vorm van rentesubsidies zal worden verleend (waaronder rentesubsidies die door de „Consorzi garanzia fidi" in de provincie Sondrio worden verleend), moet beperkt blijven tot een steunintensiteitsplafond van

— 15 % bruto voor kleine ondernemingen, en

— 7,5 % bruto voor middelgrote ondernemingen.

Voor gebieden waar met toepassing van artikel 1 van Verordening (EEG) nr. 2052/88 van de Raad (2), laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 2081/93 (3), door de Structuurfondsen uit hoofde van doelstelling 2 of 5b steun kan worden verleend, worden deze percentages verhoogd tot 20 % respectievelijk 10 % ;

c) de aan produktieve investeringen gebonden fiscale tegemoetkomingen mogen, als zodanig of gecumuleerd met andere vormen van steun, niet leiden tot overschrijving van de onder b) genoemde steunintensiteit. De eventueel niet aan produktieve investeringen gebonden fiscale tegemoetkomingen mogen het plafond van 50 000 ecu per onderneming per tijdvak van drie jaar niet overschrijden en mogen slechts met steun voor produktieve investeringen worden gecumuleerd ;

d) de garanties van de „Consorzi garanzia fidi" in de provincie Sondrio worden aan het MKB verstrekt tegen marktprijzen en hieraan zijn de contractuele voorwaarden verbonden die in de brief van de Commissie van 5 april 1989 aan de Lid-Staten zijn vermeld. De geactualiseerde waarde van de door deze „Consorzi" verstrekte rentesubsidies die niet aan produktieve investeringen zijn gebonden, mag niet hoger zijn dan 50 000 ecu per tijdvak van drie jaar per onderneming, en deze rentesubsidies zijn slechts cumuleerbaar met steun voor produktieve investeringen ;

e) „zachte" steun mag uitsluitend aan het MKB worden verstrekt, waarbij ten minste 50 % van de kosten voor rekening van de onderneming moet komen. Bedrijfsterreinen en weer in gebruik te nemen bedrijfsgebouwen mogen slechts tegen de marktwaarde worden overgedragen. Hetzelfde geldt voor de terbeschikkingstelling van bedrijfscontainers.

De Italiaanse autoriteiten behouden zich voor bij de Commissie andere steun aan ondernemingen van grotere omvang dan het MKB aan te melden, indien zij van oordeel zijn dat verlening van de steun passend is.

Daarentegen hebben de Italiaanse autoriteiten geen enkele wijziging aangebracht in de steun voor de verwerking en recycling van industrieel afval, waarvan sprake is in punt 5.2.3 (1/4) van het plan voor de wederopbouw en ontwikkeling van het Valtellina-gebied en die in punt 13 van het besluit tot inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag wordt vermeld. Ten aanzien van deze steun is geen enkele opmerking gemaakt.

Ten slotte hebben de Italiaanse autoriteiten gepreciseerd dat de financiering van een stoeltjeslift in de gemeente Formazza geen investeringssteun van commercieel toeristische aard is, omdat alleen de gemeente Formazza eigenaresse van de stoeltjeslift kan zijn. Om deze bestemming te garanderen zijn de noodzakelijke maatregelen genomen.

IV

De overeenkomstig de bovenstaande punten III, onder a) tot en met e), gewijzigde maatregelen zijn om de volgende redenen verenigbaar met de gemeenschappelijke markt :

a) de steun voor produktieve investeringen ten behoeve van het MKB (punt III, onder b)), inclusief de aan produktieve investeringen gebonden fiscale tegemoetkomingen (punt III, onder c)), alsmede de „zachte" steun aan dezelfde ondernemingen (punt III, onder e)) voldoen aan de voorwaarden voor verenigbaarheid die in de „Communautaire kaderregeling steun MKB" zijn vervat. Zij zijn derhalve in de zin van artikel 93, lid 3, onder c), van het Verdrag verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, om de redenen die in de kaderregeling zijn aangegeven en die geacht worden in deze beschikking volledig te zijn aangehaald. De steunintensiteit in de gebieden die onder de doelstellingen 2 en 5b in artikel 1 van Verordening (EEG) nr. 2052/88 vallen, is in overeenstemming met het beginselstandpunt dat de Commissie dienaangaande ingenomen heeft, en met de in vergelijkbare gevallen genomen besluiten ;

b) de niet aan produktieve investeringen gebonden fiscale tegemoetkomingen (punt III, onder c)) en de rentesubsidies van de „Consorzi garanzia fidi" die niet aan produktieve investeringen gebonden zijn (punt III, onder d)), blijven beperkt tot het plafond van 50 000 ecu per onderneming per tijdvak van drie jaar, en kunnen bij toepassing van Wet 102/1990 slechts worden gecumuleerd met eventuele steun voor produktieve investeringen. De fiscale tegemoetkomingen en rentesubsidies voldoen derhalve aan de „de minimis"-criteria, die de Commissie in punt 3.2 van de „Communautaire kaderregeling steun MKB" alsmede in haar brief van 23 maart 1993 aan de Lid-Staten heeft genoemd. Omdat deze steun geen merkbare gevolgen heeft voor het handelsverkeer en de concurrentie tussen de Lid-Staten, is zij verenigbaar met de gemeenschappelijke markt. De Commissie verwijst in deze naar de motivering onder genoemd punt 3.2 van de Kaderregeling, die geacht wordt in deze beschikking volledig te zijn aangehaald ;

(1) PB nr. C 213 van 19. 8. 1992, blz. 2.
(2) PB nr. L 185 van 15. 7. 1988, blz. 9.
(3) PB nr. L 193 van 31. 7. 1993, blz. 5.

c) ook de steun aan grotere ondernemingen die niet tot het MKB kunnen worden gerekend (punt III, onder a)), voldoet aan de „de minimis"-criteria en is derhalve, om de aangegeven redenen verenigbaar met de gemeenschappelijke markt. De voorwaarden voor het verlenen ervan moeten echter worden verduidelijkt overeenkomstig de genoemde brief van de Commissie van 23 maart 1993 ;

d) het tegen marktprijzen overdragen van bedrijfsterreinen en weer in gebruik te nemen bedrijfsgebouwen, alsmede het tegen marktprijzen ter beschikking stellen van bedrijfscontainers (punt III, onder e)), is geen vorm van steun, omdat dit voor de betrokken ondernemingen geen verlaging tot gevolg heeft van de kosten die zij aan andere onroerend-goedeigenaren voor vergelijkbare onroerende goederen zouden hebben moeten betalen ;

e) hetzelfde geldt voor de garanties die door de „Consorzi garanzia fidi" in de provincie Sondrio aan het MKB worden verstrekt (punt III, onder d)), op voorwaarde dat deze garanties niet worden verleend aan ondernemingen waarvan op het moment van het verlenen van de garantie bekend is of bekend kon zijn dat zij insolvent zijn/waren. Aangezien de kosten van de garantie volledig voor rekening van de betrokken onderneming komen en de in de brief van de Commissie van 5 april 1989 gestelde voorwaarden voor het vrijkomen ervan worden nageleefd, zijn deze garanties — indien de bovenvermelde voorwaarde wordt nageleefd — geen staatssteun.

Daarentegen zijn, zoals de Commissie reeds in haar besluit tot inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag heeft opgemerkt, de maatregelen ten behoeve van de verwerking en recycling van industrieel afval een vorm van bedrijfssteun, omdat hierdoor de bedrijfskosten van de steunontvangende ondernemingen verminderen. Deze steun, die bestemd is voor ondernemingen zonder dat naar sectoren wordt onderscheiden, kan derhalve de mededinging en het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloeden. Daarom valt deze steun onder het verbod van artikel 92, lid 1, van het Verdrag ; ten aanzien hiervan is geen enkel argument voor een afwijking van dit verbod aangevoerd.

V

De steunregelingen als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), en in de artikelen 11 en 12 van Wet 102/1990 zijn eveneens van toepassing op de landbouwsector. Uit deze bepalingen, evenals uit het plan voor de ontwikkeling van de regio Lombardije voor de provincies Sondrio, Bergamo, Brescia en Como, blijkt dat de verschillende voorgenomen steunmaatregelen (hetzij in de vorm van een subsidie, hetzij in de vorm van rentesubsidie bij leningen) op het gebied van de landbouw betreffen :

1. investeringen in de sector van de primaire produktie ;
2. investeringen voor de verbetering van verwerking en afzet van landbouwprodukten ;
3. reclame voor landbouwprodukten ;
4. beroepsopleiding van landbouwers ;
5. verbetering van bosgebieden ;
6. onderzoekprojecten.

De Italiaanse autoriteiten verklaarden bij de indiening van hun opmerkingen (brief van 16 juni 1993) na de inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag, dat de steunvoornemens met betrekking tot de landbouwsector die in de Wet en het ontwikkelingsplan, zoals aangemeld, zijn vervat, nog geen vastomlijnde en gespecificeerde maatregelen zijn, doch slechts aangeven (met name wat de sectoren betreft waarvoor de steunmaatregelen zijn bedoeld) welke prioriteiten bij de toekenning van de specifieke steunvoornemens in acht moeten worden genomen.

De specifieke steunmaatregelen, de precieze aard ervan en de uitvoeringsmodaliteiten zullen in een later stadium worden vastgesteld.

De Italiaanse autoriteiten hebben in dezelfde brief tevens de garantie gegeven dat, bij de tenuitvoerlegging van deze specifieke maatregelen :

— wat de hierboven onder punt 1 genoemde steun betreft, de sectoriële beperkingen en de maximale intensiteiten die bij Verordening (EEG) nr. 2328/91 van de Raad [1], laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 870/93 (brief van de Commissie aan de Lid-Staten van 1 februari 1972, nr. 936/IV/72) [2], en in de Communautaire kaderregeling voor de suikersector zijn vastgesteld, in acht zullen worden genomen ;

— ten aanzien van de hierboven onder punt 2 genoemde steun, de vigerende communautaire kaderregelingen voor de investeringssteun op het gebied van de verwerking en de afzet van landbouwprodukten en de sectoriële beperkingen van punt 2 van de bijlage van Beschikking 90/342/EEG van de Commissie [3] in acht zullen worden genomen, evenals de maximumpercentages die door de Commissie voor dit soort steun wordt toegestaan ;

— met betrekking tot de hierboven onder punt 3 genoemde steun, de richtsnoeren inzake reclame voor landbouwprodukten [4] zullen worden nageleefd.

De reden voor de inleiding van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag was, wat de landbouwsector betreft, dat de voorgenomen maatregelen ten behoeve van de genoemde sector bij gebrek aan informatie over de steunintensiteit, de betrokken produkten evenals over de naleving van de communautaire kaderregelingen en de met betrekking tot de staatssteun in de landbouw bestaande sectoriële beperkingen, als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt voorkomen.

De Italiaanse autoriteiten hebben evenwel aanvullende informatie verstrekt over de bovengenoemde aspecten met betrekking tot de onder 1, 2 en 3 vermelde maatregelen ; zij hebben daarbij de garantie gegeven dat de communautaire criteria die van toepassing zijn op dit soort steunmaatregelen in het kader van een onderzoek in de zin van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag, in acht zullen worden genomen.

[1] PB nr. L 218 van 6. 8. 1991, blz. 1.
[2] PB nr. L 91 van 15. 4. 1993, blz. 10.
[3] PB nr. L 163 van 29. 6. 1990, blz. 71.
[4] PB nr. C 302 van 12. 11. 1987, blz. 6.

Deze maatregelen dienen derhalve, gezien de toezeggingen van de Italiaanse autoriteiten, te worden beschouwd als maatregelen waarmee de ontwikkeling van de betrokken sectoren wordt beoogd en die derhalve in aanmerking komen voor de afwijking van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag.

Wat de steun voor de beroepsopleiding van landbouwers betreft (vermeld onder punt 4) heeft de Commissie dit soort steun steeds voor 100 % van de toegestane uitgaven goedgekeurd. Hiertegen dient geen bezwaar te worden gemaakt.

Met betrekking tot de steun voor onderzoek naar en verbetering van de bosgebieden (vermeld onder de punten 5 en 6), hebben de Italiaanse autoriteiten niet de noodzakelijke gegevenselementen verstrekt op grond waarvan de Commissie deze maatregelen aan de communautaire regelgeving inzake de landbouwsector zou kunnen toetsen.

Gezien het feit echter dat ook op deze gebieden de precieze steunmaatregelen en de modaliteiten inzake de toekenning daarvan door de nationale autoriteiten in een later stadium zullen worden vastgesteld, zal de Commissie zich over deze concrete maatregelen eerst uitspreken wanneer zij haar worden aangemeld overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het Verdrag.

Op grond van deze elementen maakt de Commissie, in het licht van de mededingingsregels van het Verdrag, geen bezwaar tegen de voorgenomen steunmaatregelen voor investeringen in de sector van de primaire produktie, voor investeringen ter verbetering van de verwerking en de afzet van landbouwprodukten alsmede voor de hiervoor gemaakte reclame. Bij de bepaling van dit standpunt heeft zij rekening gehouden met de toezegging van de Italiaanse autoriteiten dat zij in acht zullen nemen :

— de sectoriële beperkingen en maximumintensiteiten die in de communautaire regelgeving zijn vastgelegd (Verordening (EEG) nr. 2328/91 en de communautaire kaderregeling voor steun in de sector suiker) wat de steunregelingen op het gebied van de primaire produktie betreft ;

— wat de steun voor investeringen op het gebied van de verwerking en de afzet betreft, de sectoriële beperkingen zoals vermeld onder punt 2 van de bijlage van Beschikking 90/342/EEG tot vaststelling van de selectiecriteria voor investeringen in het kader van Verordening (EEG) nr. 866/90 van de Raad [1], gewijzigd bij Verordening (EEG) nr. 3577/90 [2], waarvan op analoge wijze gebruik wordt gemaakt bij de toepassing van artikel 92 van het Verdrag, evenals de Communautaire kaderregeling voor steun op het gebied van de zuivelsector [3] en die op het gebied van de sector suiker en isoglucose (brief van de Commissie aan de Lid-Staten SG(77) D/3832 van 29. 3. 1977) ;

— het maximumpercentage dat door de Commissie wordt toegestaan voor investeringssteun op het gebied van de verwerking en afzet van landbouwprodukten ;

— de richtsnoeren op het gebied van de reclame voor landbouwprodukten.

Wat de maatregelen met het oog op de verbetering van de bosgebieden en de tenuitvoerlegging van acties op het gebied van onderzoek betreft, is de Commissie thans niet bij machte om over deze maatregelen, die slechts in algemene vorm zijn ingediend, in het licht van de artikelen 92 en 93 van het Verdrag een standpunt in te nemen. Zij zal, wanneer zij kennis heeft genomen van de concrete steunmaatregelen die de nationale autoriteiten voornemens zijn vast te stellen, deze aan een onderzoek onderwerpen ; zij verzoekt de Italiaanse Regering dan ook om haar te zijner tijd in kennis te stellen van de concrete steunvoornemens ingevolge artikel 93, lid 3, van het Verdrag,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De steunregelingen voor de andere sectoren dan de landbouwsector, als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), en in de artikelen 11 en 12 van de Italiaanse Wet nr. 102 van 2 mei 1990, welke regelingen zijn gepreciseerd in de punten 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het plan voor de wederopbouw en ontwikkeling van het Valtellina-gebied, dat door de minister-president bij decreet van 4 december 1992 is goedgekeurd, en die zijn aangepast overeenkomstig punt III van de onderhavige beschikking, zijn verenigbaar met de gemeenschappelijke markt onder de in artikel 2 gestelde voorwaarden en met uitzondering van de in artikel 3, eerste alinea, bedoelde steun.

De steunregelingen voor de landbouwsector als bedoeld in de genoemde wetsartikelen welke regelingen zijn gepreciseerd in de punten 5.2.1 en 5.2.4 van het plan voor de wederopbouw en ontwikkeling van het Valtellinagebied zijn, gezien de toezegging van de Italiaanse autoriteiten om de intensiteitsniveaus en de sectoriële beperkingen zoals aangeduid in punt V van de onderhavige beschikking, verenigbaar met de gemeenschapplijke markt, met uitzondering van de in artikel 3, tweede alinea, bedoelde steun.

Artikel 2

De steun die wordt verleend aan niet aan de definitie van kleine en middelgrote bedrijven in de Communautaire kaderregeling inzake overheidssteun aan het midden- en kleinbedrijf beantwoordende ondernemingen, moet beperkt blijven tot :

— 50 000 ecu per investering van welke aard dan ook en met welk doel dan ook, behalve voor Onderzoek en Ontwikkeling (O & O), en

— 50 000 ecu voor alle andere uitgaven,

per tijdvak van drie jaar.

Artikel 3

De in punt 5.2.3 (1/4) van het plan voor de wederopbouw en ontwikkeling van het Valtellina-gebied bedoelde steun voor de verwerking en recycling van industrieel afval is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Italië moet van het verlenen ervan afzien.

Met betrekking tot de steunmaatregelen voor de verbetering van de bosgebieden en de tenuitvoerlegging van onderzoekacties in de landbouwsector zullen afzonderlijke beschikkingen worden vastgesteld op basis van de concrete maatregelen die de Italiaanse autoriteiten, ingevolge artikel 93, lid 3, van het Verdrag, verplicht zijn aan te melden.

[1] PB nr. L 91 van 6. 4. 1990, blz. 1.
[2] PB nr. L 353 van 17. 12. 1990, blz. 23.
[3] PB nr. C 302 van 12. 11. 1987, blz. 4.

Artikel 4

De garanties van de „Consorzi garanzia fidi" in de provincie Sondrio mogen niet worden verstrekt aan ondernemingen waarvan op het tijdstip van het verlenen van de garantie bekend is of bekend kon zijn dat zij insolvent zijn/waren.

Artikel 5

Bij de steunverlening moeten de bepalingen van het communautaire recht inzake de cumulatie van steun voor verschillende doeleinden, inzake bepaalde industriële sectoren, waaronder die waarop het EGKS-Verdrag van toepassing is, en inzake de landbouw en de visserij, worden nageleefd.

Artikel 6

Deze beschikking is gericht tot de Italiaanse Republiek.

Gedaan te Brussel, 22 september 1993.

Voor de Commissie
Karel VAN MIERT
Lid van de Commissie